

Південноукраїнський регіональний інститут
післядипломної освіти педагогічних кадрів

Таврійський вісник освіти

Науково-методичний журнал

ВИХОДИТЬ ОДИН РАЗ НА КВАРТАЛ

№ 2 (30)

ХЕРСОН

2010

Засновник: Південноукраїнський регіональний інститут
післядипломної освіти педагогічних кадрів

Свідоцтво про державну реєстрацію серія ХС №227 від
3.12.2002 р.

Видається з 2003 року

Редакційна колегія:

Головний редактор А.М. Зубко

Заступники головного редактора:

Т.Г.Морева

Л.А.Гончаренко

Відповідальний секретар В.В.Кузьменко

Б.М.Андрієвський

Є.П.Голобородько

А.М.Гуржій

М.М.Заброцький

В.В.Клименко

І.Ф.Кравченко

Г.О.Михайловська

С.Ф.Одайник

В.В.Олійник

М.І.Пентиліук

Л.А.Пермінова

Н.А.Побірченко

Г.М.Сагач

В.А.Семіченко

В.К.Сидоренко

Л.І.Слободенюк

Н.В.Слюсаренко

Г.С.Юзбашева

Технічний редактор І.В.Воскова

Адреса редакції: Південноукраїнський регіональний інститут
післядипломної освіти педагогічних кадрів

вул. Покришева, 41

м. Херсон, 73034

Тел. (0552) 37-05-58 E-mail: suitti.ks@gmail.com

Редакція рукописів не рецензує і не повертає.

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії.

Редакція не листується ні з авторами, ні з читачами.

За точність даних, наведених у статтях, відповідають автори.

© Таєрійський вісник освіти, 2010

Зміст

<u>Історія освіти</u>	5
Несін Ю.М. Поширення досвіду післядипломної освіти Франції у франкофонічних країнах	5
<u>Наука – школі</u>	9
Волошина Т.А. Содержание и основные методы работы по профессиональной ориентации.....	9
Голобородько Є.П. Актуальні проблеми професійного становлення: методологічні аспекти	19
Грищенко Г.В. Психологічні аспекти профорієнтаційної роботи в межах проекту «Вибір успішної професії».....	24
Качалова Т.В., Стадник Д.О. Педагогічна занедбаність як соціально-педагогічна проблема.....	30
Острроверхова Н.М. Технологічна культура профорієнтації (теоретико-прикладний аспект).....	35
Поліщук Ю.И. Соціальне виховання учнівської молоді як соціально-педагогічна проблема	43
<u>Інновація: теорія і практика</u>	49
Асламова Т.А. Використання казок для розвитку полікультурної компетенції вчителів.....	49
Гончаренко Л.А. «Метаплан» як метод активізації навчальної діяльності слухачів курсів підвищення кваліфікації	55
<u>Освіта впродовж життя</u>	60
Асанова Л.А. Проблемы профориентации для инженерно-педагогического образования	60
Большаков А.П. Адаптация инженерного образования к малому бизнесу.....	65
Вайда Т.С. Професійна орієнтація як компонент цілісної системи підготовки кандидатів на службу в ОВС.....	74
Васильєва Г.І. Формування в закладах освіти сучасної української еліти	85
Джемилова Л.Д. Мотивационно-ценностные отношения в профессиональном становлении студентов	88
Ерёмкин А.И. Главный дар учителя	97
Кузьменко Ю.В. Управління процесом ознайомлення студентів з інтеграцією України в європейський простір вищої освіти (Болонський процес)	102
Лопатко Л.А. Формування готовності до професійної діяльності зубного техника з порушеннями слуху в медичному коледжі.....	109
Некрасова И.В. Спортивно-массовые мероприятия в общеобразовательной школе.....	116
Романовська Л.І. Дитячі громадські об'єднання як чинник протидії втягуванню підлітків у неформальні асоціальні угруповання	119
Сагач Г.М. Божий світ і ми: зустріч із морськими ангелами	124
Товстуха К.М. Підготовка директора школи до інноваційної діяльності	128
Туркот Т.І., Погрібна А.В. «Покрокова» технологія вирішення педагогічних конфліктів	134

Устинова Н.В. Технологічні особливості розвитку творчого потенціалу вчителя в системі післядипломної педагогічної освіти.....	140
Хатыбова Н.Р. Особенности профессионального самоопределения инженера-педагога	149
Хаялиева С.З. Опыт профориентационной работы на профильной кафедре инженерно-педагогического обучения	154
<u>На допомогу педагогу</u>	158
Біла Л.В. Переваги ЗНО навчальних досягнень випускників загально-освітніх навчальних закладів перед іншими методами перевірки знань.....	158
Дичок С.М. Ставлення молоді та інших категорій населення Херсонської області до зовнішнього незалежного оцінювання	162
Дмитренко М.С. Сучасні особливості виховання дітей у школі-інтернаті	168
Мамасва В.В. Формування духовної компетентності дітей дошкільного віку....	171
Цись В.В. Особливості організації навчання та виховання дітей із гіперкінетичними розладами.....	177
<u>Скарбниця методичних ідей</u>	184
Гусь Т.Й., Смирнова Г.О. Провідні аспекти організації учнівського самоврядування у гімназії	184
Киричук Т.В. Спільна робота дошкільного закладу і сім'ї у вихованні дітей	196
Судіна В.І. Дослідницький метод як засіб формування критичного мислення учнів	201
Щетина Т.П. Формування культури спілкування у підлітків на уроках української мови та літератури.....	207
<u>Психологія</u>	211
Боянжу М.Г. Диагностико-консультативная деятельность психолога образования.....	211
Кнежски А. Вплив групи на особистість.....	230
Podgórecki J. Moral determinants of social communication	237
<u>Творчий портрет</u>	245
Блінова О.Є., Крутько С.В., Кузьменко В.В., Рідкоус О.В. Закоханий у людей та психологію (пам'яті Маркса Григоровича Боянжу).....	245
Смішко А.О. Зоя Нестерівна Твердохліб – викладач Бериславського педагогічного училища (до 75-річчя від дня народження)	250
<u>Відомості про авторів</u>	255

Вайда Т.С.*

ПРОФЕСІЙНА ОРІЄНТАЦІЯ ЯК КОМПОНЕНТ ЦІЛІСНОЇ СИСТЕМИ ПІДГОТОВКИ КАНДИДАТІВ НА СЛУЖБУ В ОВС

У статті представлено актуальну проблему – особливості організації професійної орієнтації випускників ЗОШ (кандидатів на службу в ОВС) як цілісної системи. Вияснено основні системоутворюючі структурні компоненти професійної орієнтації старшокласників, проведено аналіз факторів цілеспрямованого впливу на їх свідомий вибір професії міліціонера.

Важливу частину національного (і в першу чергу трудового) виховання становить профорієнтація учнів, зокрема, випускників дев'ятих та одинадцятих (12-их) класів загальноосвітніх шкіл чи ВНЗ I-II рівнів акредитації. З метою підвищення ефективності зазначеної діяльності необхідно усвідомити суть профорієнтації як комплексної системи, виділити пріоритетні складові компоненти, на які необхідно впливати для дієвого управління нею. Управління профорієнтацією буде тільки тоді ефективним і науковим, коли здійснюватиметься з урахуванням індивідуально-психологічних особливостей учнів (кандидатів на навчання до ВНЗ МВС України чи на службу в ОВС).

Теорія профорієнтації як система містить такі компоненти: трудова експертиза, знання ринку праці – потреби в даній професії, наявність вакантних місць, вимірювання психічних індексів школяра для виконання тієї чи іншої роботи, а далі – професійна освіта як засіб ознайомлення з даною професією; професійна консультація і профвідбір; професійна адаптація [1,

* © Вайда Т.С.

189-194]. Єдина система професійної орієнтації молоді до служби в органах внутрішніх справ України (далі – система профорієнтації в ОВС) – це комплексна науково обґрунтована система форм, методів та способів впливу на особу з метою формування професійного самовизначення на основі її професійно-важливих особистісних характеристик та нагальних потреб кадрового забезпечення органів і підрозділів внутрішніх справ у фахівця за основними видами професійної діяльності [2, с.1-12].

Профорієнтаційні заходи в ОВС є складовою частиною державної системи профорієнтації, яка безпосередньо впливає на ефективність правоохоронної діяльності та стан ринку праці (зайнятості) в даній галузі. Вона (система) ґрунтується на сучасних досягненнях психології, соціальних технологій, використанні можливостей засобів масової інформації тощо. При цьому головним завданням профорієнтації в ОВС є підвищення ефективності правоохоронної діяльності через поліпшення якості кадрового забезпечення міліції України у співробітництві з населенням шляхом надання консультативної допомоги громадянам в отриманні інформації про специфіку несення служби працівниками окремих підрозділів та вимоги, що висуваються до кандидатів на службу в ОВС України чи на навчання у вищих навчальних закладах МВС України (далі – кандидати на службу в ОВС).

Об'єктом системи профорієнтації в ОВС є молодь, яка навчається в закладах освіти, зайняте в інших сферах населення (на виробництві чи в сільському господарстві), звільненні в запас військовослужбовці строкової служби ЗС України, інші категорії громадян, які відповідають умовам прийому на службу та навчання.

Суб'єктами системи профорієнтації є ГУМВС, УМВС України в областях, автономній Республіці Крим, містах Києві, Севастополі, на транспорті, підрозділи та служби Центрального апарату МВС України, Головне управління внутрішніх військ та ДДСО при МВС України, відомчі ВНЗ.

Оскільки професійна орієнтація є специфічним видом діяльності співробітників відділів кадрового забезпечення УМВС (надалі – ВКЗ), то структурними елементами системи необхідно вважати ті види діяльності, які дозволили б з достатньою повнотою охопити все багатство змістовних зв'язків школяра зі світом. У цьому плані найдоцільнішою нам представляється класифікація видів діяльності, запропонована М.З.Каганом. Зокрема, він виділяє чотири види діяльності: *перетворювальну*,

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

ціннісно-орієнтаційну, пізнавальну й комунікативну [3, с.53-80].

Будь-яка система, проте, характеризується не тільки наявністю певних компонентів, але й закономірними зв'язками між ними. Аналіз цих зв'язків тим більш необхідний, що ефективність профорієнтації більшою мірою залежить від способів зв'язку її елементів ніж від рівня розвитку кожного з них. Оскільки центральною ланкою в системі профорієнтації є молода людина, від діяльності якої залежать кінцеві її результати, то зв'язки між елементами самої системи можливі тільки у процесі діяльності.

Удосконалення освітньо-виховної роботи щодо вибору учнівською молоддю професії правоохоронця. Основними системоутворюючими компонентами діяльності в педагогічному аспекті можна вважати *мету, зміст, мотив, форми й методи, засоби й результат* діяльності.

Мета профорієнтації продиктована суспільством, його завданнями або потребами. Провідною метою в діяльності вчителів, науково-педагогічного складу та співробітників ВКЗ ВНЗ є підготовка випускників до свідомого вибору професії правоохоронця. На основі загальної стратегічної мети й головних завдань профорієнтації фахівець-профорієнтатор ставить перед собою більш близьку, конкретну мету: озброєння кандидатів на навчання до відомчих ВНЗ певними знаннями, планомірне формування вмінь та навичок, розвиток відповідних до вимог професії схильностей, здібностей і т.д. Загальна мета й основні завдання, обумовлені вимогами суспільства до професії правоохоронця, адресуються однаковою мірою і спеціалісту, і учню, але позиції в їх реалізації різні.

До завдань педагога або працівника відділу кадрового забезпечення ВНЗ чи УМВС в областях входить трансформація державної мети профорієнтації, визначеної урядовими та відомчими документами, у педагогічні. При цьому співробітник ОВС чи вчитель виконує такі функції, як освоєння інформації, що відноситься до проблеми профорієнтації молоді, конкретизація її з урахуванням індивідуально-вікових можливостей старшокласників, розміщених навколо школи підрозділів ОВС; доступна передача цієї інформації школярам і організація пізнавально-перетворювальної діяльності останніх з метою оволодіння цим змістом, формування в них необхідних морально-етичних якостей, фахових схильностей і здібностей; здійснення при цьому контролю над діяльністю школярів і оцінка її якості [4, с.14-15].

Мета діяльності випускників ЗОШ (кандидатів на службу в

ОБС) визначається рівнем розвитку їх особистісних якостей. Залежно від ступеня вихованості школярів їх метою може бути вирішення близького чи віддаленого завдання, досягнення як соціально значущих, так і особистих цілей. Діяльність, обмежена постановкою і реалізацією індивідуальної (егоїстичної) мети, набуває споживацького характеру на противагу творчому, тим самим обмежуючи розвиток повноцінної особистості. Виходячи із загальної мети профорієнтації, ураховуючи реальний рівень розвитку випускників, профорієнтатор повинен прагнути так організувати їх діяльність, щоб суспільно значуща мета співпадала з особистою.

Зв'язуючими ланками між компонентами профорієнтації виступають мета й завдання, зміст, організаційні форми, методи, засоби й результати профорієнтації. Саме завдяки їх наявності між компонентами системи й існує тісний зв'язок. Так, ознайомлення із професіями (мета), здійснюване за допомогою різних форм, методів і засобів (профінформація) пробуджує у школярів інтерес до них. На основі рівня розвитку цього інтересу формується схильність старшокласників до певної діяльності (активізація). Залежно від сформованих схильностей і здібностей школярам надається можливість для їх перевірки в різних видах діяльності, унаслідок чого формується певний намір відносно вибору майбутньої професії міліціонера (консультація).

У той же час кожний з компонентів системи профорієнтації, завдяки наявності зв'язуючих їх ланок, взаємопроникає в інший. Так, знайомство старшокласників з професією міліціонера розширюється й поглиблюється у процесі профактивізації та консультації, перша проба сил в обраній сфері діяльності спонукає школяра до пошуку додаткової інформації про професію правоохоронця, до самовиховання фізичних та вольових якостей, до роботи над собою для досягнення професійної перспективи. Елементи системи, таким чином, доповнюючи один одного, утворюють єдність.

Мета, засоби й методи, за допомогою яких досягається висунута мета, у філософській і соціологічній літературі розглядаються як механізм соціального управління [5, с.48-49]. А оскільки будь-яка конкретна управлінська діяльність здійснюється на основі загальних закономірностей у різних процесах управління з обов'язковим урахуванням особливостей відповідної системи, то як механізм управління системою профорієнтації в загальноосвітній школі виступають її мета, зміст, форми, методи та засоби досягнення цієї мети. Впливаючи

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

і змінюючи їх у потрібному напрямку, науково-педагогічний склад та співробітники ВКЗ ВНЗ, тим самим, матимуть змогу впливати на управління процесом профорієнтації у школі. Ураховуючи, що дії цього механізму об'єктивні незалежно від того, пізнані вони чи ні, зупинимосся на характеристичні його компонентів докладніше.

Розглянемо *суть, особливості й основні завдання управління профорієнтацією*. У праці та повсякденному житті люди неминуче обмінюються матеріальними й духовними продуктами своєї діяльності. Але цей обмін може здійснюватися тільки за наявності налагодженої системи управління, у якій рівною мірою потребують усі сфери суспільного життя. Управлінська діяльність забезпечує організованість і порядок, необхідні для нормального функціонування та розвитку будь-якого колективу. «Будь-яка безпосередньо суспільна або сумісна праця, – писав К.Маркс, – що здійснюється в порівняно значному масштабі, потребує більшого або меншого ступеня управління... Окремий скрипаль сам управляє собою, оркестр потребує диригента» [6, с.342].

Чи правомірне вживання терміну «управління» до проблеми професійної орієнтації молоді на фах правоохоронця? Проблема управління профорієнтацією є найважливішою частиною загальної проблеми управління соціальними процесами в суспільстві. Указуючи на цей факт, А.Е.Клімов, наприклад, відзначає, що профорієнтацію слід розуміти як окремий аспект проблеми наукового управління соціальними процесами [7, с.72]. А.А.Зворикін у своїй роботі підкреслює, що професійна орієнтація включає соціальний момент і, таким чином, невід'ємна від соціальної орієнтації [8, с.21]. Звідси зрозуміло, що термін «управління» має місце у психології та педагогіці, а вибором професії правоохоронця, як і будь-яким іншим соціальним процесом, треба управляти, спрямовуючи його так, щоб кожна молода людина, вкладаючи свої здібності і знання в розбудову громадянського суспільства, всемірно розвивала й удосконалювала його.

На сучасному етапі проблеми управління профорієнтацією в Україні стали ще більш актуальними для правоохоронної галузі. Принципова різниця в організації профорієнтаційної роботи в нашій і зарубіжних країнах визначається деякою відмінністю соціально-економічних систем. У нашій країні ліквідована дискримінація, молоді надані різні пільги й найширші можливості отримання освіти за рахунок суспільства, створені найсприятливіші умови для організації професійної орієнтації.

Велика мережа професійних, вищих навчальних закладів покликана задовольняти потреби ОВС в кваліфікованих кадрах. Є широкі можливості для працевлаштування (служби в ОВС). У підростаючого покоління є тільки одна проблема: здійснити вибір, ким бути. Відповідь на це питання, правильну пораду у виборі життєвого шляху й повинна дати професійна орієнтація.

Центральною ланкою в різних системах управління (соціальне, економічне управління, управління соціально-політичною діяльністю, духовною діяльністю) є людина. В.Т.Афанасьєв підкреслює, що «людина була, є і назавжди залишиться центральним компонентом соціальної системи, головним об'єктом і суб'єктом управління. Управління завжди було, є і буде різновидом людської діяльності, а діяльність ця спрямована перш за все на людину, людський колектив» [9, с.5].

Оскільки нецільового управління взагалі не існує, то оптимальне управління профорієнтацією у школі припускає наявність чіткої мети управління. Ця мета може бути досягнута лише завдяки наявності певних засобів і способів впливу на молодих людей: якщо обрані співробітниками ВКЗ дії, способи й засоби не приводять до досягнення мети, то процес управління не завершується. Тоді виникає дилема: або шукати інші, більш відповідні дії, способи й засоби, або переглянути мету з погляду її досягненості при наявних можливостях і в задані терміни [10, с.13-14].

Такий підхід до проблеми управління профорієнтацією пов'язаний із суттю педагогічного закону, який виражається наступним положенням: закон виховання є істотний і необхідний, загальний і повторювальний зв'язок між цілеспрямованими педагогічними вчинками профорієнтатора на учнів (за відносно однакових умов) і результатами цих впливів, тобто, розвитком і формуванням властивостей та якостей особистості. Іншими словами, загальний закон виховання як закон педагогічної науки відображає стійкі зв'язки між метою, засобами й результатами виховання [11, с.88]. Цей закон ставить певні вимоги до педагогів, а саме: педагогічно кваліфікованим співробітником (педагогом) може вважатися той, хто здатний вимірювати співвідносну цінність мети й засобу, хто в кожному заході здатний бачити його виховний ефект, хто добивається єдності організаційних і виховних дій, може зважувати етичну цінність тих або інших практичних заходів. Суть цього закону відображено і в загальному понятті управління, яке визначається так: управління – це визначення мети й факт її досягнення за допомогою необхідних і достатніх способів, засобів та дій [10, с.13].

ОСВІТА ВПРОДОВЖ ЖИТТЯ

Розглядаючи наявність мети й необхідних для її досягнення способів, засобів і дій як необхідних умов оптимального управління, під управлінням профорієнтацією в загальноосвітній школі розуміється цілеспрямована й чітко скоординована робота вчителів, співробітників відомчих ВНЗ чи підрозділів ВКЗ ОВС, колегіальних органів школи та громадськості, що є керівною системою з комплексного створення умов, необхідних для досягнення кінцевої мети професійної орієнтації – свідомого вибору учнями професії правоохоронця.

У процесі управління профорієнтацією в загальноосвітній школі слід урахувувати деякі його особливості, аналіз яких дано нижче. Управління орієнтацією на професії на відміну від багатьох інших суспільних явищ має свою специфіку, яка виявляється, по-перше, у тому, що в цій роботі необхідно враховувати рівною мірою як інтереси суспільства, так і інтереси особистості, причому особистості, яка проходить стадію активного соціального формування.

По-друге, в процесі профорієнтації здійснюється управління особистістю школяра, яка ще в багатьох соціальних аспектах не сформувалася, тобто не досягла, певною мірою, соціальної зрілості.

По-третє, саме через відсутність необхідного ступеня соціальної зрілості доводиться перш за все приділяти увагу управлінню профорієнтацією через опосередковані її чинники (сім'ю, найближче соціальне оточення школяра і т.д.) [12, с.42-43].

До особливостей управління процесом профорієнтації у школі слід віднести й той факт, що він не тільки керований, але й зазнає впливу різноманітних стихійних чинників (соціальне мікросередовище, вулиця, ЗМІ і т.д.), багато хто з підлітків важкоконтрольований або взагалі не піддається контролю чи регулюванню.

Головна ж особливість управління професійною орієнтацією полягає в тому, що вона передбачає наявність двох учасників цього процесу – *вихователя й вихованця*, суб'єкта й об'єкта профорієнтації. При цьому, не дивлячись на органічний взаємозв'язок діяльності цих учасників, функції, які виконують учитель і учень, різні. І ця відмінність виявляється в тому, що один із них виступає як управляюча ланка, діяльність іншого виступає як керована ланка.

Робота із професійної орієнтації в системі МВС України носить плановий характер і включається самостійним розділом до планів роботи суб'єктів системи профорієнтації в ОВС.

Планування цієї роботи здійснюється з урахуванням поточної й перспективної потреби в доборі кадрів на посади в ОВС, можливостей конкретних джерел комплектування та необхідності створення конкурсу на заміщення поточних і перспективних вакансій (два-три кандидати на одну посаду). При цьому аналізується і враховується потреба в кадрах, пов'язана зі зміною штатної чисельності, переміщенням працівників по службі, направленням на навчання, звільненням, а також необхідністю задоволення потреб у кадрах інших органів внутрішніх справ (розташованих у місцевостях із важкими кліматичними умовами чи які працюють у складних умовах службової діяльності).

Щоб управління було ефективним, співробітники ВКЗ органів і підрозділів ОВС та педагоги ЗОШ повинні керуватися деякими основними правилами або положеннями – так званими *принципами управління*. Ці принципи визначаються й впливають із загального поняття управління. Зокрема, участь в управлінні різних суб'єктів вимагає реалізації принципу *суспільного характеру управління* профорієнтацією молоді. У нашій країні створені об'єктивні умови, необхідні й достатні для практичного здійснення цього принципу.

Оскільки управління взагалі має сенс лише в тому випадку, коли воно здійснюється на користь людини, інших людей та суспільства в цілому, то це визначає наступні принципи управління профорієнтацією: *принципи гуманізму, ефективності й економічності управління*.

Принцип гуманізму (гуманності) управління – це принцип управління громадянським суспільством, який лежить в основі Конституції України як головна мета співіснування громадян [13]. Принцип гуманності управління профорієнтацією у школі вимагає виховання в дітей з ранніх років любові до тієї або іншої справи, послідовного розвитку соціальних якостей особистості, необхідних для успішної роботи з будь-якої спеціальності.

Принцип ефективності виходить із того, що процес управління профорієнтацією завершується тільки тоді, коли досягнення її головної мети стало реальним фактом. Тому поняття ефективності управління профорієнтацією рівнозначно поняттю результативності управління, а результатом управління є факт досягнення мети. При цьому принцип ефективності управління виражається у факті досягнення головної мети профорієнтації – підготовці школярів до свідомого вибору професії через послідовне досягнення проміжної (окремої) мети

(етична, психологічна і практична).

Принцип економності управління виходить з того положення, що суб'єкт управління є зацікавлений в тому, щоб на досягнення поставленої мети ним затратувалось по можливості менше трудових, матеріальних і фінансових засобів та ресурсів. Одна й та сама мета при виборі різних способів та дій на учнів може бути досягнута із значними або меншими затратами. Цей принцип вимагає від вчителя підвищення якості всієї роботи з профорієнтації чи окремих заходів, вивчення та реалізації можливостей профорієнтацій засобами навчально-виховного процесу.

Суб'єкт управління в пошуках шляхів, що ведуть до досягнення мети, не може не враховувати і не зважати на ті особливості, які властиві об'єкту управління. Звідси витікає наступний принцип управління – *відповідність форм, методів і засобів впливу на особистість школяра* його віковим і індивідуальним особливостям. Цей принцип має практичне значення для суб'єктів управління, оскільки він запобігає багатократним і дорогим спробам і помилкам. Наприклад, у педагогічній практиці широке розповсюдження отримав *метод переконання*, заснований на логічно аргументованій дії за допомогою фактів і доказів. Практика показує, що у профорієнтації застосування цього методу не завжди приводить до бажаних результатів, і перш за все тому, що вчителі чи співробітники ВКЗ не враховують належною мірою вікові особливості учнів, їх індивідуальні відмінності. Стереотипність педагогічного підходу, повчальність і дидактичність тону, одноманітна, багато разів повторювана форма «питання – відповідь» істотно звужує можливості цього методу. Кандидату на службу в ОВС далеко не завжди достатньо правильних, логічних, вивірених аргументованих міркувань про необхідність вибору професії правоохоронця, ролі міліціонера в ОГП та в боротьбі із злочинністю і т.д. Абсолютно переконаливі з погляду вихователів положення й аргументи часто не стають переконаннями школярів саме тому, що вони не торкнулися їх емоцій і почуттів.

Крім того, усе це свідчить про постійну необхідність корегування методів і форм профорієнтаційної роботи на основі посилення зворотного зв'язку між учителем (співробітником ОВС) і учнями. Спроба фахівця розкрити й показати нескороминуше та піднесене в буденній і прозаїчній праці міліціонера може виявитися неефективною, якщо він не враховує рівня сформованості підструктури особистості кожного

школяра, названою К.К.Платоновим *спрямованістю* [1; 4]. У класі завжди є учні з позитивною спрямованістю, яку треба підтримувати й закріплювати. Але цілком можливо, що знайдуться й такі, у яких ця підструктура деформована, а рівень знань і вмінь у морально-соціальній сфері невисокий. Як змінити моральні переконання, що неправильно склалися? Простим роз'ясненням цього, як правило, досягти не вдається. Необхідні опосередковані прийоми, що полягають у ставленні певних вимог, створенні позитивної громадської думки, цілеспрямованій організації дій, позитивного прикладу, точки зору авторитетних осіб і т.д.

Управлінська діяльність складається з послідовного ряду дій і операцій, що змінюють одна одну – стадій, етапів єдиного циклу управління. Безвідносно до конкретного об'єкта управління існує структура управлінської діяльності, що складається з таких стадій: 1) *вироблення й ухвалення рішень*. Включає дію керівної ланки в системі керування з формування мети, прогнозування і планування комплексу заходів, необхідних для подолання відхилення прогнозованих підсумків від заданої мети; 2) *організація управління*. На цій стадії управлінська діяльність спрямована на реалізацію програми управління, створення необхідних розпоряджень і команд, підбір і розстановку виконавців; 3) *контроль і корекція*. Стадія управління, що складається з дій щодо збору інформації про хід виконання рішень (зворотний зв'язок) і їх корекції, метою якої є формування нових досконаліших програм.

Стосовно проблеми управління профорієнтацією в загальноосвітній школі в подальшому більш детально будуть розглянуті такі функції управління, як планування профорієнтаційної роботи з урахуванням її мети й завдань, організація виконання наміченого плану-програми, корегування плану-програми на основі поточного збору інформації, облік і контроль за виконанням плану-програми.

Управління профорієнтацією розуміється науковцями як керування мотивами вибору професії (Г.П.Бажутін [12, с.42-43], Є.А.Клімов [7, с.83]), на підставі чого складається програма формування у школярів (абітурієнтів, кандидатів на службу в ОВС) мотивів вибору професії правоохоронця.

Висновки роботи: На основі аналізу специфічних особливостей організації професійної орієнтації та конкретизації основних напрямів удосконалення цієї роботи з кандидатами на навчання до відомих ВНЗ, ми вважаємо, що створення в

загальноосвітньому навчальному закладі чи соціальному оточенні молодих людей відповідних сприятливих організаційно-педагогічних умов (зокрема цілеспрямованого позитивного впливу на формування компонентів готовності вибору професії міліціонера) може суттєво покращити якісний рівень відбору майбутніх правоохоронців для ОВС.

Література:

1. Психология / Под ред. К.К.Платонова, Г.Г.Голубева. – М.: Просвещение, 1966. – С.189–194.
2. Методичні рекомендації про порядок організації єдиної системи професійної орієнтації населення до служби в органах та підрозділах внутрішніх справ України: Затверджено наказом МВС України «Про затвердження єдиної системи професійної орієнтації населення до служби в органах і підрозділах внутрішніх справ України» від 19.07.2007, №709. – 12 с.
3. Каган М.С. Человеческая деятельность. – М.: Политиздат, 1974. – С.53-80.
4. Кузьмина Н.В. Методы исследования педагогической деятельности. – Ленинград: ЛГУ, 1970. – С.14-15.
5. Омаров А.М. Социальное управление: Некоторые вопросы теории и практики. – Москва: Мысль, 1980. – С.48-49.
6. Маркс К. Капитал: // Сочинения / К.Маркс, Ф.Энгельс. – 2-е изд. – Т.23. – С. 342.
7. Климов Е.А. Профессиональная ориентация как комплексная проблема: В кн. Памятка профконсультанту. – Ленинград: ВНИИ профтехобразования, 1969. – С.72, 83.
8. Зворыкин А.А. Социальные аспекты управления // Человек и общество: Социальные проблемы управления: Учен. записки Ленингр. ун-та, 1973. – Вып.11. – С.21.
9. Афанасьев В.Г. Человек в управлении обществом. – М.: Политиздат, 1977. – С.5.
10. Бочаров М.К. Учителям географии об управлении. – М.: Просвещение, 1978. – С.13-14.
11. Петухов Н.Н. Общие основы теории воспитания. – Ленинград: ЛГПИ им.Герцена, 1975. – Ч.1. – С.88.
12. Бажутин Г.П. Вопросы управления профориентацией молодежи // Вопросы научного управления социальными процессами. – Пермь: Пермский пед. ин-т, 1972. – С.42-43.
13. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: ІВА, 1996. – 52 с.